

Nýggir haldarar
eiga at tekna seg
á posthúsinum.

SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐRALAG

NR. 45.

MIKUDAGIN
12. JUNI 1963

36. ÁRG.

Íslendsku stjórnarflokk- arnir stóðu seg væl

**SJÁLVTÆÐISFLOKKURIN OG JAVNAÐARFLOKKURIN
FINGU TILSAMANS 32 TINGMENN OG 55,6 % AV AT-
AKTVOÐUNUM.**

Altingsvalið í Íslandi seinasta
sunnudag gjørdi ikki stórvægt
broyting í flokksbýtinum.

Gomlu stjórnarflokkarnir vunu
aftur meirlutan, hóast javnaðar-
flokkurin misti ein mann.

I aktvøðutali gingu stjórnar-
flokkarnir fram frá 54,9% til 55,6
% og hava nú 32 tingmenn av í
samlaða tingmannatalinum 60.

Órslitini hjá flokkunum er hetta:
Sjálvstæðisflokkurin 24 tingmenn
41,4 % (39,7 %)

Framsóknarflokkurin 19 ting-
menn 28,2 % (25,2 %)

Alþýðubandalagið (komm.) 9
tingmenn 16 % (16 %)

Javnaðarflokkurin 8 tingmenn
14,2 % (15,1 %)

Tað kundi verið líkt til at
stjórnarflokkarnir fara at halda
áfram. I hvussu er meta menn at
uttanríkispolitikkur Íslands ikki
verður broyttur og somuleiðis
stöðutakanin til NATO og vestur-
heimin sum ikki hevur verið
minsta tjákevni nógv tev seinastu
árin.

Tað vóru meira enn 90 % av
teinum, ið valrætt høvdu, sum lut-
tøku í valinum.

Munur er millum menn og ... ?

Hvar ein vendir sær í hesum døg-
um, verður hann varur við, at ar-
móð og arbeiðsloysi er við at
breiða seg, og kortini eru vit ikki
komin yvir longesta dag, og sólin
stendur hægst á himni. Ein
kann ikki lata verða við at hugsa
um, hvussu kalt og myrkt og svang
lige tað tá man fara at verða, á ið
háveturin kemur, og gleipurnar
fara at hanga úr hvoriari tekju, og
frostrið verður tummatjúkt á hvør-
um rúti. Munna fólk tá fara at
ropa hurrá fyri tí sokallaða sjálv-
stýrislandsstýrinum, sum lovaði so
nóg gott og gjørdi onki ella tað,
sum er verri enn onki?

Tollur oman á skatt og tollur
oman á skatt, onki arbeið og onki
at liva av hjá mongum.

Frammanfyri mær havi eg her
eitt eintak av »Sosialinum« frá
teirri tíðini, tá ið P. M. Dam sum
løgmaður var í Keypmannahavn
og tingaðist við statsministeran um
pening til vegabygging o. a. í Fø-
royum. Her verður so greitt frá,
at statsministerin lovaði at framsetja
uppskot í fólkatinginum um sektir
miljónir frá staðnum at seta í ein
fóroyskan peningagrunn sum skuldi
hvíla í sær sjálvum, t. v. s., at
bæði rentur og avdráttur av lán-
unum, hann gevur, skuldu ganga
inn aftur í grunnin, sum so skuldi
vaksa ár aftaná ár til ein so stóran
grunn, at hiti fóroyska samfelagið
til allar tíðir skuldi hava tókan
lánpening til alla uppbyggingar bæði
á landi og sjógv. Hvønn týðning
ein tilikun grunnur kundi fingið
fyri okkara samfelag er óneyðugt
at siga meira um á hesum sinni; tí
øll fólk skilja týðningin í hesum.

Umframt hetta fara fólk í Fø-
royum til avigar tíðir at minnst
tað landsstýrið, sum fekk okkum
skip til allar okkara fiskimenn og
skapti sorgleis ellisár fyri tey
gomlu og stundin til øll skjót og
til einkjur og fadrleys. Harum-
framt, ella sum ein avleiðing av
øllum hesum, kom arbeið til allar
hendur bæði á landi og sjógv.

Stutt sagt alt kom í fullan blóma
og vokstur tey 4 árin, meðaa P.
M. Dam sat í Føroya lögmannsessi,
og ættanin var at hann skuldi halda
fram til gagns og signing fyri okk-
ara land og fólk.

Bygging av nýggjum »Smírl« og
vaktarskipi og onnur for m. a.
skip at sigla til Vágar og Miki-
nesar vóru úboðin og skuldu fara
í gerð. Alt var lagi til rættis, og
øll gleddu seg til betri tíðir, m. a.
skuldi landið gronkast við tað, at
uppdýkingarvegir skuldu verða
lagdir so skjótt, sum 60 miljóna
grunnurin var vorðin ein veruleiki.
Hvussu stóran týðning hetta hevði
havt saman við nútímans dyrklam-
boðum, sum eisini stundringur
skuldi verða til, og mjólkastundring
til allar nýttar gearar — ja, hetta
skilja øll.

Akvegur millum Hvalbø og Sand-
vík, Oyndarfarðarvegurin og
tunnel í Borðoyinni stóðu fremst á
listanum yvir landvegir.

Um 60 milj. grunnin talaði stats-
ministerin í tróntaluni, so kanska
kemur hesin grunnur í lag. Men so
er tað hitt gamla landsstýrið við
P. M. Dam á odda, sum eigir ær-
uni fyri hetta — hiti besta, ið
kann verða gjørt fóroyskari upp-
bygging til frama.

Latum okkum vóna, at nútíðin
afturhaldslandsstýrið ikki sleppur
at koma allan tann groður, sum
byrjaði at blóma um nýársleitið
1959, tá ið P. M. Dam tók við
sum lögmaður.

J. H. Danbjørg.

**HESS-
O-DAN**

Danmarks bedste
elektriske. Auto-
matisk rundtræk
og trækregule-
ring.

Pf. VALDEMAR LÜTZEN
Tórshavn

FISKERIGRÆNSEN og bopælspligten på Grønland

**DEN NYE LOV TILGODESER ALLE FISKERES INTERESSER
OGSÅ FÆROESKE OG DANSKE UDEN BOPÆL PÅ GRØNLAND**

Udvidelsen af den grønlandske
fiskerigrænse til 12 sømil har i fær-
øske som i danske fiskerikredse
fremkaldt forskellige kritiske be-
mærkninger.

Det har i væsentlig grad været
en diskussion om ikrafttrædelses-
datoen 1. juni 1963 og bopæl-
betingelserne for færinger og dan-
ske.

For at undgå unødige mytendan-
nelser omkring denne sag, ønsker
jeg at give nogle korrigerende be-
mærkninger, idet jeg som formand
for folketingsudvalget har fulgt sa-
gen på aller nærmeste hold.

Der var blandt folketingets parti-
er enighed med grønlandsministe-
ren om at skabe de bedst mulige
betingelser såvel for grønlandske,
færøske som danske fiskere.

Det er helt ubegrundet at frem-
komme med kritik. Ganske særligt,
da der under alle forhold har været
kontakt med såvel det grønlandske
landsråd som med det færøske
landsstyre, når der har været tale
om internationale forhandlinger
omkring de to områders helt vitale
erhvervsinteresser. Hertil skal fø-
jes, at Grønlandsudvalget af 1960
ikke har færdiggjort sit arbejde, så
man senere må forvente yderligere
fættelser når udbygningen af virk-
somheden i land fuldføres.

Enkelte har fundet det mærke-
ligt, at Grønland skulle have sine
12 sømil fastlagt allerede pr. 1. juni
1963. Her må det ikke glemmes, at
der i henhold til loven er tale om
en foreløbig fastsættelse af græn-
sen. Der gives dispensationer for
fremmede nationers fartøjer, hvis
færøske reglementer gennem en
længere årrække har drevet fiskeri
indenfor 12 milegrænsen at drivs
fiskeri indtil 6 sømil ved Grønland.
I tiden indtil 30. okt. 1970.

Det er jo i realiteten den samme
bestemmelse, som engelske fiskere
har kunnet bruge indenfor det fær-
øske søterritorium fra 1959 og frem
til 1964, hvor de fulde 12 sømil
kommer til at være gældende.

Uden at komme ind på de for-
handlinger, der har og skal fore-
tages med England om den færøske
sømilgrænse, endsiges komme ind
på de internationale forhandlinger
om sømilgrænsen i sin helhed, kan
det fastslås, at den danske regering
i kontakt med det færøske lands-
styre og det grønlandske landsråd,
på alle tidspunkter har søgt at til-
godese de interesser Færøerne som
Grønland måtte have i en udvidelse
af sømilgrænsen.

At udvidelsen af sømilgrænsen
efter nogles opfattelse ikke går
stærkt nok er en anden sag, men
vi må vel alle være interesseret i,

at sagen fremmes på en måde, der
betyder, at man dog har nogenlun-
de sikkerhed for at det sker i en
atmosfære, der ikke slår noget i
stykker i vore internationale for-
bindelser. Det har betydning for
den handelsomsætning, som fiskeri-
erhvervet har på Færøerne og i
Grønland. Men ikke alle redere,
skippere, fiskere og folk, der er
beskæftiget med tilvirkning af fi-
skens, netop vil erkende dette syns-
punkt. Gør man det, ja da må det
også erkendes, at dansk udenrigs-
politik indenfor de seneste 5 år på
aktiv vis har søgt at løse og vil
søge at løse fiskerigrænseproblemet
til gavn ikke mindst for Færøerne
og Grønland.

Adgangen til at drive fiskeri ved
Grønland indenfor de 12 sømil fast-
sættes indtil 1970 til 6 sømil for
følgende nationer: Island, Fø-
bundsrepublikken Tyskland, Frank-
rig, Portugal, Spanien og Stør-
britannien.

Denne bemyndigelse til ministe-
ren gennemføres også for at kun-
ne begrænse Trawlfiskeri med und-
tagelse af rejser og anmagsæt. End-
videre skal der fastsættes maske-
størrelser efter forhandling med
landsrådet og fiskeribiologerne.

Lovens § 1 indeholder kravet om
bopæl på Grønland for at have ret
til fiskeri, idet der står: »kun dan-
ske statsborgere med fast bopæl i
Grønland må drive erhvervsmæssig
fangst, fiskeri eller jagt på grøn-
landsk jagtterritorium eller på hav-
et ved Grønland indenfor en af-
stand af 12 sømil fra kystlinien, der
fastsættes af ministeren.»

Det er denne paragraf, der har
givet anledning til de største gni-
dninger, men det skal huskes, at der
i stk. 3 findes en vidtgående dis-
pensationsbestemmelse, der lyder
således:

»Med hensyn til danske stats-
(Frimhald § 3, sidu)

NORÐOYA- STEVNAN

eydnaðist sera væl — veðrið var av
tí fagrasta, og blíðskapurin stórv.

Byrjað varð við bjargingarroynd,
so kom kappróðurin, sum jó er
tann ítróttur, ið týkt hava so nógv
stórsta áhugan millum fóroyingar.
Fóttarkappingarnar vóru nógvur.
Fótbóltur, hondbóltur, togtogvar
og kapprenning. I kappróðrinum vóru
úrslitini hesi:

Gentubátar:

1. Skurin, Gøtu.
2. Fírváldur, Tvøroyri.
3. Ternan, Toftir.
4. Fípan Fagra, Klakksvík.
5. Tjaldrið, Nes søkn.

Gomul 6-mannafor:

1. Lomvigin, Tórshavn.
2. Vágsbáturin, Klakksvík.

8-mannafor:

1. Orvur, Tórshavn.
2. Sölmundur, Nes søkn.
3. Nevið Reyða, Klakksvík.
4. Strandingur, Strendur.
5. Eiðsbáturin, Eiði.

Dreingjubátar:

1. Tjaldrið, Nes søkn.
2. Fípan Fagra, Klakksvík.
3. Ternan, Toftir.
4. Silði, Tórshavn.
5. Fírváldur, Tvøroyri.

10-mannafor:

1. Suðringur, Tvøroyri.
2. Klakksvíkingur, Klakksvík.
3. Vágbingurin, Vági.
4. Eystringur, Nes søkn.
5. Fuglfríðingur, Fuglafirði.

DYR GRUNDSTYKKIR

97 grundstykkir vóru latin á
seinasta býráðsfundi. Hetta eru
óki ymsaðni í býnum, í Gunda-
dali, úti í Grønlandi m. a.

Prisurin er 30 kr. pr. m² — so
íkkí kann sigast at býráðið er
smáðið. Tá stykkið fer at lóga
upp móti 15.000 krónum, man
verða teptur hjá mongum at fara
undir at bygja, ikki minst nú
tollurin er hekkadur.

Hann er heimkallaður

SKRIVSTOVUSTJÓRIN JOH AN DJURHUUS BØSENDUR.

I vár vistu tíðirði at siga frá,
at Jóhan Djurhuus skrivstovustjó-
rin á landskrivstovu hevði fingið
innbjóðing frá amerikonsku ambasa-
duni í København at koma til
Ameriku i 2 mánaðar, mai og juni.

Við Tjaldrinum í annaðkvøld
kemur Jóhan Djurhuus heim aftur.
Hann hevur fingið snarboð frá
landsstýrinum um at koma og mátti
sostatt slita á hálfvør leið.

Íkkí vita vit hvør ið orsøkin
man vera, men millum manna verð

ur mikið talað um at landsstýris-
mennir og teir hægri embættis-
mennir í landsstýrinum flest allir
eru á ferð, og endin er nú tann,
at har er eingin sum dugur reið-
liga at siga nakað sum helst.

I lotuni eru i minsta lagi triga
av fulltrúnum uttanlanda, ut-
framt ein landsstýrismaður ?????

Til bispavígsluna komandi sunnu
dag fóru umboð fyri lóting og
landsstýri, lótingsformaðurin og
N. Winther Poulsen.

Dimmalætting visti eisini at siga
frá, at býráðsformaðurin eisini var
farin til bispavígslu — men tað
man best sum vera hjáputur —
hann og Petur í Gong eru báðir
stroknir av landi, so hóast teir
vara við til vígsluna eru tey rottu
ørindini er okkum fortalt, at sam-
ráðast um sinnissjúkrahúsbygging-
ina.

Djórasyningar

Tað verður gjørt kunnigt, at djórasyningar í 1963
verða í Streymoyar og Vága sýslum. Bygdir, ið vilja vera
við, biðjast siga frá til Føroya Búnaðarfelag áðrenn 26. 6-63.

Sýningarnevndin.